

EHDOTUS VALTIONEUVOSTON ASETUKSEKSI ERÄITÄ KULUTTAJAPALVELUJA KOSKEVASTA TURVALLISUUSASIAKIRJASTA

Palvelun tarjoajan velvollisuus ilmoittaa kunnan valvontaviranomaiselle palvelun tarjoamisen aloittamisesta silloin, kun palveluun voi liittyä merkittäviä riskejä

Kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011) annettiin 22 päivänä heinäkuuta 2011. Se tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012. Uusi laki korvaa voimassa olevan lain kulutus-tavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta (75/2004).

Kuluttajaturvallisuuslain 6 §:n 1 momentin mukaan palvelun tarjoajan on tehtävä ennen kuluttajapalvelun tarjoamisen aloittamista kirjallinen ilmoitus sen kunnan valvontaviranomaiselle, jonka alueella palvelua aiotaan tarjota, seuraavista palveluista:

- 1) huvipuisto, perhepuisto, eläintarha, kotieläinpuisto, tivoli ja sirkus;
- 2) kuntosali;
- 3) laskettelukeskus ja muu rinnekeskus;
- 4) leikkikenttä ja siihen rinnastettava sisäleikkipaikka;
- 5) rullalautailupaikka ja vastaavanlainen pyöräilypaikka;
- 6) seikkailu-, elämys-, ja luontopalvelu sekä niihin rinnastettava muu ohjelmapalvelu, jollei siihen sisältyvää riskiä voida arvioida vähäiseksi;
- 7) kiipeilykeskus;
- 8) ratsastustalli ja muu ratsastuspalvelu;
- 9) kartingrata;
- 10) uimahalli, maauimala, kylpylä ja viihdekylpylä;
- 11) uimaranta ja talviuintipaikka;
- 12) tatuointi-, lävistys- ja muu kehonmuokkauspalvelu;
- 13) turvahuopinpalvelu ja muu vastaava palvelu;
- 14) tapahtuma, joka sisältää merkittävän riskin, josta toteutuessaan voi aiheutua vaaraa jonkun turvallisuudelle palveluun osallistuvien ihmisten suuren määrän tai muun erityisen syyn vuoksi.

Pykälän 2 momentin mukaan ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- a) palvelun tarjoajan nimi, kotipaikka ja yhteystiedot;

- b) palvelun suorituspaikka;
- c) palvelun kuvaus;
- d) palveluun liittyvät merkittävimmät riskit ja toimenpiteet niihin varautumiseksi;
- e) tieto turvallisuusasiakirjan laatimisesta ja viimeisimmästä päivittämisestä.

Vastaava ilmoitus on tehtävä, kun edellä 1 momentissa tarkoitettua toimintaa olenaisesti muutetaan. Palvelun tarjoajan vaihtumisesta on niin ikään ilmoitettava kunnan valvontaviranomaiselle.

Kunnan valvontaviranomaisen on toimitettava ilmoituksen vastaanotettuaan palvelun tarjoajalle viipymättä vastaanottoilmoitus.

Palvelun tarjoajan on tehtävä tässä tarkoitettu ilmoitus vain niistä palveluista, joiden tarjoaminen aloitetaan lain voimaantulon jälkeen.

Turvallisuusasiakirja

Kuluttajaturvallisuuslain 7 §:ssä on säännöksiä turvallisuusasiakirjan laatimisesta. Velvollisuus laatia turvallisuusasiakirja koskee sellaisia palvelun tarjoajia, joiden on tehtävä lain 6 §:ssä tarkoitettu ilmoitus kunnan valvontaviranomaiselle.

Suositeltavaa on, että myös tarjottaessa sellaisia palveluja, joita kuluttajaturvallisuuslain 7 §:n vaatimukset eivät koske, palvelun tarjoaja laatisi kirjallisen turvallisuus-suunnitelman ottaen huomioon toiminnan laadun ja laajuuden. Joissakin tilanteissa kirjallinen turvallisuussuunnittelu on palvelun turvallisen tarjoamisen varmistamiseksi käytännössä tarpeellista. Velvollisuus turvallisuusasiakirjan laatimiseen rajoittuu kuitenkin kuluttajaturvallisuuslain 6 §:ssä mainittuja palveluja tarjoaville.

Palvelun tarjoajaan saattaa kohdistua palvelun turvallisuuteen liittyvää asiakirjojen laatimisvelvoitetta myös muun palvelua koskevan sääntelyn nojalla, esimerkiksi pelastuslain perusteella. Nyt esillä oleva sääntely perustuu kuitenkin vain kuluttajaturvallisuuslakiin. Siten tämän sääntelyn nojalla asetettavia vaatimuksia ei voitaisi soveltaa palveluja koskeviin erityissäädösten täydentämiseen, elleivät kysymyksessä oleva palvelu kuulu myös kuluttajaturvallisuuslain 7 §:n soveltamisalaan.

Kuluttajaturvallisuuslain voimaantuloa koskevan 55 §:n mukaan turvallisuusasiakirja on laadittava viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun laki tulee voimaan eli 30.6.2012 mennessä. On huomattava, että velvollisuus laatia turvallisuusasiakirja koskee myös niitä 6 §:ssä tarkoitettuja palveluja, joita toiminnanharjoittaja on tarjonut jo ennen lain voimaantuloa. Monilla palvelun tarjoajilla on jo nykyisin turvallisuusasiakirja. Lain valvonnasta vastaavat viranomaiset ovat suositelleet, että tällainen asiakirja laaditaan, vaikka asiasta ei ole ollut nimenomaista säännöstä laissa.

Kuluttajaturvallisuuslain 7 §:n 1 momentin mukaan turvallisuusasiakirja sisältää suunnitelman vaarojen tunnistamiseksi ja riskien hallitsemiseksi sekä niistä tiedottamiseksi palvelun tarjoamisessa mukana oleville. Suunnitelmassa on 1 momentin mukaan edelleen otettava huomioon palvelun luonne ja toiminnan laajuus. Näin ollen myös arvioitaessa esimerkiksi turvallisuusasiakirjalta vaadittavaa kattavuutta tai laa-

ja-alaisuutta on otettava huomioon, onko kysymyksessä vaikkapa suuri huvipuisto tai pieni, mahdollisesti yhden hengen työpanoksella toimiva, maltillisia riskejä sisältävää toimintaa järjestävä ohjelmapalveluyrittäjä.

Jos samaa palvelua varten on muun lain nojalla laadittava pelastus-, valmius- tai muu vastaava suunnitelma, pykälän 2 momentin mukaan ei 1 momentissa tarkoitettua turvallisuusasiakirjaa tarvitse laatia, vaan turvallisuusasiakirjassa selvitettäviä tietoja vastaavat tiedot voidaan koota muun lain nojalla laadittavaan suunnitelmaan. Tästä voisi olla hyötyä siten että asiakirjan päivittäminen helpottuu ja voidaan välttää päällekkäistä työtä, kun turvallisuuteen liittyviä eri asioita ja näkökohtia pystytään kordinoimaan. Lain säätämiseen johtaneen hallituksen esityksen (HE 99/2010 vp) perustelujen mukaan näin meneteltäessä on kuitenkin huolehdittava siitä, että turvallisuusasiakirjan yksityiskohtaisuus, taso ja laatu eivät heikkene.

Pykälän 3 momentissa säädetään, että palvelun tarjoaja, joka tarjoaa monenlaisia palveluja taikka samaa palvelua useassa paikassa, voi laatia palveluille yhteisen turvallisuusasiakirjan, jossa tarpeen mukaan esitetään palvelun turvallisuusasioihin liittyvät erityispiirteet. Esimerkiksi kunnan kaikista leikkikentistä voitaisiin laatia yhteinen yleinen osa ja sen täydennykseksi kustakin yksittäisestä leikkikentästä erillinen liite, jossa olisi kentän asemapiirros ja maininnat sitä koskevista erityispiirteistä. Samoin esimerkiksi köysilaskeutumista koskevaa palvelua eri kohteissa ja eri paikkakunnilla tarjoava voisi laatia turvallisuusasiakirjaan yhteisen osan ja sen liitteeksi kultakin suorituspaikalta sitä koskevat tarpeelliset tiedot.

Pykälän 4 momentin mukaan turvallisuusasiakirja on pidettävä ajan tasalla. Palvelun laadusta ja laajuudesta riippuu, kuinka usein turvallisuusasiakirjaa on päivitettävä. Turvallisuusasiakirja olisi syytä käydä lävitse esimerkiksi kaksi kertaa vuodessa.

Pykälän 5 momentin mukaan palvelun tarjoajan on varmistauduttava siitä, että palvelun tarjoamisessa mukana olevat tuntevat turvallisuusasiakirjan sisällön. Palvelun tarjoamisessa mukana olevilla tarkoitetaan henkilöitä, jotka toimivat palvelun tarjoajan lukuun, kuten hänen työntekijöitään. Näillä ei sen sijaan tarkoiteta palveluun osallistuvia kuluttajia tai kuluttajiin rinnastettavia henkilöitä. Tarvittaessa palvelun tarjoajan on järjestettävä palvelun tarjoamisessa mukana oleville koulutusta.

Turvallisuusasiakirja on ennen muuta tarpeen sen varmistamiseksi, että palvelun tarjoaja on itse riittävästi varautunut niihin riskeihin, joita palveluun saattaa liittyä. Turvallisuusasiakirja on siten osa niin sanottua palvelun tarjoajan omavalvontaa. Se voi olla joissain tapauksissa osa yrityksen laatujärjestelmää.

Tarkoituksena ei ole, että kunnan valvontaviranomainen tutustuisi kaikkiin toimialueellaan laadittuihin turvallisuusasiakirjoihin vaan vain tarpeen mukaan palvelun tarjoamiseen kohdistuvan viranomaisvalvonnan yhteydessä. Siten pykälän 6 §:n 6 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että turvallisuusasiakirja on näytettävä ja toimitettava valvontaviranomaiselle tämän sitä pyytäessä.

Pykälän 7 momentin mukaan tarkempia säännöksiä turvallisuusasiakirjan sisällöstä ja laatimisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Nyt esillä oleva asetusehdotus annettaisiin tämän säännöksen nojalla. Tämä valtioneuvoston asetus annettaisiin samanaikaisesti myös kuluttajaturvallisuuslain 52 §:n nojalla. Tämän 52 §:n mu-

kaan tarkempia säännöksiä kulutustavaroille ja kuluttajapalveluille asetettavista vaatimuksista terveyden ja omaisuuden suojaamiseksi voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

Työ- ja elinkeinoministeriö pyysi elokuussa 2011 asetusehdotuksesta lausunnon 24 taholta, joista 16 antoi lausunnon. Lausunnoissa ehdotusta kannatettiin. Asetusehdotukseen on tehty eräitä teknisluontoisia muutoksia lausunnoissa esitettyjen huomautusten pohjalta.

Asetusehdotus

1 § Turvallisuusasiakirjan laatiminen

Pykäläehdotuksen mukaan kuluttajaturvallisuuslain 7 §:ssä tarkoitettu turvallisuusasiakirja olisi laadittava siten, että se on riittävän kattava ja yksityiskohtainen ottaen huomioon toiminnan luonne ja laajuus. Pykälä vastaa asiallisesti lain 7 §:n 1 momentin loppuosaa, jonka mukaan suunnitelmassa on otettava huomioon toiminnan luonne ja laajuus.

Ensi sijassa on toiminnanharjoittajan itsensä arvioitava, kuinka yksityiskohtainen ja laaja turvallisuusasiakirjan on oltava. Kuluttajaturvallisuuslain noudattamisen valvonnasta vastaava viranomainen voi kuitenkin vaatia, että palvelun tarjoaja täydentää turvallisuusasiakirjaa ja täsmentää sitä. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesin verkkosivuilla on turvallisuusasiakirjaa koskevaa ohjeistusta ja asiakirjamalleja, jotka on tarkoitettu auttamaan ja helpottamaan palvelun tarjoajia asiakirjan laatimisessa. Näiden ohjeiden tarkoituksena ei ole asettaa määräyksiä turvallisuusasiakirjan muodolle tai sisällölle. Kuluttajaturvallisuuslain 34 §:n 2 momentissa säädetään, että jos 6 §:ssä tarkoitettun ilmoituksen tekemistä tai 7 §:ssä tarkoitettun turvallisuusasiakirjan laatimista koskeva velvollisuus on laiminlyöty ja laiminlyönti ei ole vähäinen eikä velvollisuutta ole kehotuksesta huolimatta noudatettu, valvontaviranomainen voi määrätä palvelun tarjoajan täyttämään velvollisuutensa määräajassa. Lain 45 §:n 2 momentin mukaan valvontaviranomainen voi asettaa 34 §:n 2 momentissa tarkoitettun määräyksen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon.

2 § Turvallisuusasiakirjan sisältö

Pykäläehdotuksessa on luettelo seikoista, jotka turvallisuusasiakirjassa on selvitettävä, jollei se ole erityisestä syystä kyseisen palvelun osalta tarpeetonta. Vain joissakin tapauksissa voidaan olettaa olevan tarvetta sisällyttää turvallisuusasiakirjaan kaikkia luettelon kohtia. Virkkeen loppuosa tarkoittaa, että erityisesti silloin, kun kysymyksessä oleva palvelutoiminta on pienimuotoista ja sen sisältämät riskit maltillisia, ei ole tarpeen selvittää nimenomaisesti kaikkia luetteloon kuuluvia seikkoja. Myös tältä osin on toiminnanharjoittajan ensi sijassa arvioitava, kuinka yksityiskohtaisesti ja laajasti turvallisuusasiakirjassa on selvitettävä pykälässä tarkoitettuja seikkoja. Valvontaviranomainen voi palvelua koskevien valvontatoimien yhteydessä tarvittaessa kehottaa antamaan turvallisuusasiakirjassa tarkempia ja täsmällisempiä tietoja.

2 §:n 1 momentin 1)-kohta. Palvelun tarjoajan nimi, kotipaikka ja yhteystiedot.

Turvallisuusasiakirjaan olisi merkittävä palvelun tarjoajan nimi, kotipaikka ja yhteystiedot. Palvelun tarjoaja voi merkitä turvallisuusasiakirjaan myös käyttämiensä alihankkijoiden yhteystiedot mutta tätä ei säännöksen mukaan edellytetäisi.

2 §:n 1 momentin 2)-kohta.

Kohdan mukaan turvallisuusasiakirjassa on selvitettävä turvallisuusasioista vastaavat. Kun kysymyksessä on pienimuotoinen palvelu, jonka tarjoamiseen osallistuu vain yksi tai muutama henkilö, on yleensä tarkoituksenmukaista, että heidät kaikki nimetään turvallisuudesta vastaaviksi. Laajemmissa palveluissa on taas käytännöllistä nimetä yksi tai useampi vastuuhenkilö, esimerkiksi yrityksen turvallisuuspäällikkö tai muu vastaavassa asemassa oleva henkilö. Tärkeää on, että vastuuhenkilöllä on riittävästi määräysvaltaa puuttua turvallisuuskysymyksiin. Asia on palvelun tarjoajan itsensä ratkaistavissa.

2 §:n 1 momentin 3)-kohta. Ennakoitavat vaaratilanteet ja niiden mahdolliset seuraukset.

Tämä kohta on turvallisuusasiakirjan keskeisintä sisältöä. Toiminnanharjoittajan on sen mukaisesti ammattitaitonsa perusteella arvioitava turvallisuusasiakirjassa tarjoamaansa kuluttajapalveluun liittyvät riskit ja niiden mahdolliset seuraukset. Samasta asiasta on säännöksiä kuluttajaturvallisuuslain 5 §:ssä, jossa toiminnanharjoittajalle on asetettu yleinen huolellisuusvelvollisuus.

Vaikka palvelujen tarjonnassa on aina mahdollista, että käytännössä ilmenee odottamattomia ja ennalta arvaamattomia vaaratilanteita, voidaan vaaratilanteiden vakuutta useimmissa tapauksissa tuntuvasti vähentää, jos etukäteen on arvioitu, millaisia ongelmatilanteita mahdollisesti voi syntyä ja millaisia näiden vaaratilanteiden seuraukset voivat pahimmillaan olla.

Kuluttajaturvallisuuslain 3 §:n 6)-kohdan mukaan riskinarvioinnilla tarkoitetaan vaarojen tunnistamista sekä riskien suuruuden määrittämistä ja merkityksen arvioimista turvallisuudelle.

Nyt esillä olevassa asetusehdotuksen 2 §:n 1 momentin 3)-kohdassa on kysymys kirjallisesta riskinarvioinnista. Riskinarviointi ei koske pelkästään palvelun suorittamiseen suoranaisesti liittyviä seikkoja vaan muun muassa ulkoisten olosuhteiden, kuten palvelun tarjoamisessa käytettävien rakennusten, laitteiden, suorituspaikan maaston tai yllättävien sääolosuhteiden vaikutusten arviointia.

2 §:n 1 momentin 4)-kohta. Toimenpiteet vaaratilanteiden ehkäisemiseksi.

Kun ennakoitavissa olevat vaaratilanteet on arvioitu edellisen kohdan mukaisesti, voidaan tämän arvion perustella määrittää turvallisuusasiakirjassa toimenpiteet, joilla vaaratilanteita voidaan ehkäistä.

2 §:n 1 momentin 5)-kohta. Ohjeet erilaisia 3)-kohdan mukaisesti ennakoituja onnettomuus-, vaara- ja vahinkotilanteita varten.

Tämä kohta täsmentää edellistä 4)-kohtaa erityisesti silloin, kun on kysymys laaja-alaisesta palvelusta, jossa palvelun tarjoamiseen osallistuu suuri määrä henkilöstöä. Tällöin saattaa olla paikallaan sisällyttää turvallisuusasiakirjaan henkilöstölle annettava ohjeistusta, joka auttaa toimimaan oikein onnettomuus-, vaara- ja vahinkotilanteissa. Kysymys saattaa olla esimerkiksi palvelun suorittamiseen käytettävän alueen sulkemisesta ja siellä olevien henkilöiden evakuoitisuunnitelmista tai siitä, miten tiedottaminen vaaratilanteessa voidaan hoitaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Näillä seikoilla on usein läheinen yhteys pelastuslain edellyttämään pelastussuunnitelmaan.

2 §:n 1 momentin 6)-kohta. Palvelun tarjoamisessa mukana olevien turvallisuusasioihin liittyvä perehdyttäminen ja kouluttaminen sekä mahdolliset pätevyys- ja koulutusvaatimukset.

Se, kuinka täsmällisesti ja seikkaperäisesti tässä kohdassa tarkoitetuista seikoista on turvallisuusasiakirjassa mainittava, riippuu suuresti kysymyksessä olevan palvelun luonteesta ja laajuudesta.

Kun kysymys on pienimuotoisesta ja vähemmän riskejä sisältävästä palvelusta, joka kuitenkin kuuluu kuluttajaturvallisuuslain 6 §:ssä mainittuihin palveluihin, henkilöstön perehdyttämistä koskeva teksti turvallisuusasiakirjassa voisi olla varsin lyhyt. Mitä enemmän palvelun suorittamiseen liittyy monimutkaisia koneita tai laitteita, joiden asentaminen, käyttö ja huolto saattaa edellyttää esimerkiksi sähköturvallisuuslainsäädännön, liikennelainsäädännön, ampuma-aselainsäädännön tai muun vastaavan sääntelyn perusteella tiettyä kelpoisuutta tai viranomaislupaa, sitä yksityiskohtaisemmin näistä seikoista olisi oltava selvitystä turvallisuusasiakirjassa. Samoin saattaa joissakin tapauksissa olla tarpeen, että palvelun tarjoamisessa on mukana terveydenhuollon ammattihenkilöstöä. Joissain tapauksissa saattaa olla tarpeen laatia erityinen henkilöstön turvallisuuskoulutusta koskeva suunnitelma

2 §:n 1 momentin 7)-kohta. Palvelussa käytettävät tilat, rakenteet, välineet, reitit, eläimet, henkilönsuojaimet ja muu tarpeisto sekä niitä ja niiden huoltoa koskevat vaatimukset.

Palvelussa käytettävien tilojen, rakenteiden ja välineiden on täytettävä niitä mahdollisesti koskevat vaatimukset, esimerkiksi koneiden ja laitteiden, sähkölaitteiden, henkilönsuojainten ja rakennustuotteiden turvallisuutta koskevat vaatimukset. Tarpeen mukaan on arvioitava käytettäviin tiloihin ja välineisiin liittyvät erityiset riskit. Jos palveluun liittyy sellaisten välineiden käyttöä, jotka vaativat erityistä kunnossapitoa tai huoltoa, näistä seikoista on syytä mainita turvallisuusasiakirjassa.

Palvelussa käytettävään reittiin liittyvät kysymykset on turvallisuusasiakirjassa otettava huomioon erityisesti sillä kannalta, miten voidaan toimia, jos palveluun osallistuva tai palvelun suorittajan henkilöstöön kuuluva loukkaantuu tai esimerkiksi puheelin tai muut tietoliikenneyhteydet eivät ole saatavilla kaikilla reittiosuuksilla.

2 §:n 1 momentin 8)-kohta. Palvelun tarjoamiseen liittyvät olosuhderajoitukset.

Esimerkiksi sääolosuhteet, kuten pakkanen, myrsky, ukkoskuuro, kova sade tai tulvi-va vesi saattavat tehdä joidenkin, etenkin ulkosalla tapahtuvien palvelujen suoritta-

misen liian riskialttiiksi. Tällaiset olosuhterajoitukset olisi kirjattava turvallisuusasiakirjaan. Joissakin tapauksissa saattaa olla tarpeen edellyttää palveluun osallistuvilta hyvää peruskuntoa. Myös jotkin sairaudet saattavat muodostua esteeksi osallistua palveluun, johon kuuluu raskaita fyysisiä suorituksia.

2 §:n 1 momentin 9)-kohta. Palvelun suurin mahdollinen turvallinen asiakasmäärä eri olosuhteissa sekä palveluun osallistuvien terveydentilaa, fyysistä kuntoa, kokemusta, koulutusta ja muita vastaavia seikkoja koskevat vaatimukset.

Erityisesti jotkut seikkailu- ja elämyspalvelut ovat sellaisia, että palvelun tarjoamisen osallistuvan henkilöstön on aktiivisesti opastettava palveluun osallistuvia henkilöitä ja valvottava turvallisuutta. Tällöin saattaa riittävän turvallisuustason saavuttaminen edellyttää, että palveluun osallistuvien asiakkaille asetetaan enimmäismäärä. Tätä koskeva tieto on syytä sisällyttää turvallisuusasiakirjaan. Palvelun suorittamisessa käytettävät tilat ja laitteet, säätila tai vuodenaika saattaa niin ikään tehdä tarpeelliseksi rajoittaa osallistujamäärää. On tilanteita, joissa palvelun turvallisuuden varmistaminen edellyttää, että palveluun osallistuville henkilöille asetetaan terveydentilaa, fyysistä kuntoa, kokemusta, koulutusta ja muita vastaavia seikkoja koskevia vaatimuksia. Kuluttajapalvelun turvallisen tarjoamisen kannalta on tärkeää, että palvelun tarjoaja on etukäteen arvioinut ja määritellyt kyseisiä seikkoja koskevat mahdolliset rajoitukset ja muuta seikat ja merkinnyt ne turvallisuusasiakirjaan.

2 §:n 1 momentin 10)-kohta. Palvelun vaikutuspiirissä olevien muiden kuin asiakkaiden turvallisuuden varmistamiseksi tarpeelliset toimenpiteet.

Kuluttajaturvallisuuslain 5 §:ssä säädetään, että toiminnanharjoittajan on olosuhteiden vaatiman huolellisuuden ja ammattitaidon edellyttämällä tavalla varmistauduttava siitä, että kulutustavarasta tai kuluttajapalvelusta ei aiheudu vaaraa kenenkään terveydelle ja omaisuudelle.

Kun palveluja tarjotaan usein yleisillä paikoilla tai paikoissa, joissa on samanaikaisesti myös muita kuin palveluun osallistuvia, esimerkiksi katsojia tai ulkopuolisia ohikulkijoita tai muutoin palvelun vaikutuspiirissä olevia, palvelun tarjoajan on tämän mukaisesti varmistauduttava siitä, että myös kaikkien palvelun vaikutuspiirissä olevien turvallisuus toteutuu. Siten turvallisuusasiakirjaan on otettava tarvittaessa selvitystä siitä, miten palvelun vaikutuspiirissä olevien turvallisuus varmistetaan.

2 §:n 1 momentin 11)-kohta. Miten erilaiset onnettomuus-, vaara- ja vahinkotilanteet kirjataan ja miten näin kerättyä tietoa käytetään hyväksi turvallisuustoiminnan kehittämisessä.

Kuluttajaturvallisuuslainsäädännön valvontaviranomaiset ovat kulutustavaroiden ja kuluttajapalvelusten turvallisuudesta annetun lain 3 §:n huolellisuusvelvollisuussäännösten nojalla vakiintuneesti edellyttäneet, että kuluttajapalveluja tarjoavan toiminnanharjoittajan on ylläpidettävä onnettomuuskirjanpitoa, johon merkitään asiakasturvallisuuden kannalta merkitykselliset tapahtumat. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesin verkkosivuilla on tätä koskevaa ohjeistusta.

Asiasta annetuissa ohjeissa on kehoitettu merkitsemään onnettomuuskirjanpitoon myös pienet tapaturmat ja käyttämään kerättyjä tietoja säännöllisesti hyväksi palvelun tarjoajan oman turvallisuustoiminnan kehittämisessä. Tätä koskeva nimenomai-

nen kohta ehdotetaan nyt otettavaksi turvallisuusasiakirjaa koskevaan valtioneuvoston asetukseen.

2 §:n 1 momentin 12)-kohta. Menettely kuluttajaturvallisuuslain 8 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden noudattamiseksi.

Kuluttajaturvallisuuslain 8 §:n 1 momentin mukaan jos toiminnanharjoittaja saa tietoonsa tai hänen tulisi ammattitaitonsa perusteella hallussaan olevien tietojen perusteella pystyä päättämään, että kulutustavarasta tai kuluttajapalvelusta aiheutuu vaaraa jonkun terveydelle tai omaisuudelle, hänen on ilmoitettava tästä välittömästi valvontaviranomaiselle. Toiminnanharjoittajan on samalla ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin, kuten toiminnan keskeyttämiseen taikka vaarallisen tavaran jakelun keskeyttämiseen tai markkinoilta poistamiseen, hän on ryhtynyt vaaran takia.

Kuluttajaturvallisuuslain 8 §:n 2 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus on tehtävä Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle silloin, kun kyseessä on vaarallinen kulutustavara tai kuluttajapalvelussa käytettävä tavara, ja kunnan valvontaviranomaiselle, kun kyseessä on vaarallinen kuluttajapalvelu.

Jotta ilmoitusmenettely toimisi asianmukaisesti niiden palvelujen ollessa kysymyksessä, joista kuluttajaturvallisuuslain 7 §:n mukaan on tehtävä turvallisuusasiakirja, on palvelun tarjoajan syytä kirjata tällaista ilmoitusta koskeva menettely turvallisuusasiakirjaan. Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesin verkkosivuilla on tätä koskevaa ohjeistusta ja ilmoituslomake.

2 §:n 1 momentin 13)-kohta. Miten suunnitelmaan sisältyvät tiedot saadaan palvelun tarjoamisessa mukana olevien tietoon.

Edellä 2 §:n 1 momentin 6)-kohtaan on ehdotettu sääntelyä siitä, miten palvelun tarjoamisessa mukana olevat, kuten palvelua tarjoavan yrityksen henkilöstö, perehdytetään ja koulutetaan turvallisuusasioihin sekä sääntelyä mahdollisista pätevyys- ja turvallisuusvaatimuksista. Tämän lisäksi saattaisi joidenkin palvelujen kysymyksessä ollen olla tarpeen varmistautua siitä, että palvelun tarjoamisessa mukana olevat henkilöt tuntevat tarpeellisilta osin turvallisuusasiakirjan sisällön.

2 §:n 1 momentin 14)-kohta. Miten kulutustavaroista ja kuluttajapalveluksista annettavista tiedoista annettussa valtioneuvoston asetuksessa (613/2004) säädetty tiedot annetaan palveluun osallistuville ja palvelun vaikutuspiirissä oleville.

Kulutustavaroista ja kuluttajapalveluksista annettavista tiedoista annetun asetuksen 10 § koskee kuluttajapalveluista terveydelle tai omaisuudelle aiheutuvan vaaran torjumiseksi tarpeellisten tietojen antamisesta kuluttajille. Asetuksen 10 §:n 1 momentissa on luettelo sellaisista seikoista, joista tieto on annettava. Kun kuluttajapalvelut ovat hyvin erilaisia, myös terveydelle ja omaisuudelle aiheutuvan vaaran torjumiseksi tarpeellinen kuluttajille annettava tieto vaihtelee tapauksesta toiseen.

Kysymys voi olla palveluun osallistuvalla annettavasta kirjallisesta aineistosta ja suullisesta opastamisesta, mutta jossain tilanteissa myös yksityiskohtaisesta opetuksesta ja etukäteisharjoittelusta.

Palvelun tarjoajan on ensi sijassa arvioitava, millaisten tietojen antaminen ennakkoon kuluttajille on tarpeen ja miten nämä tiedot annetaan. Kuluttajaturvallisuuslain noudattamista valvovat viranomaiset voivat tarvittaessa velvoittaa palvelun tarjoajan antamaan tarvittavat tiedot. Nyt esillä olevan ehdotuksen mukaan tiedot on annettava palveluun osallistuville mutta tarvittaessa myös muille palvelun vaikutuspiirissä oleville. Näitä seikkoja olisi käsiteltävä tarpeen mukaan myös turvallisuusasiakirjassa.

2 §:n 2 momentti

Asetusehdotuksen 2 §:n 2 momentin mukaan turvallisuusasiakirjassa olisi tarpeen mukaan otettava huomioon myös kohteen tai sen rakenteen tavanomaisesta poikkeava käyttö. Tämän mukaisesti palvelun tarjoajan olisi ammattitaitonsa perusteella arvioitava myös ne erityiset riskit, joita saattaa aiheutua, jos palvelut, joissa edellytetään erityistä taitoa, osaamista, harjaantumista tai suojavälineiden käyttöä, ovat ulkopuolisten käytettävissä. Tarvittaessa pitää tällaisen kohteen käyttö pystyä estämään tai ainakin siihen liittyvistä vaaroista on varoitettava.

3 § Voimaantulo

Kuluttajaturvallisuuslaki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012. Tarkoitus on, että nyt esillä oleva asetusehdotus tulisi voimaan saman ajankohtana. Kuten edellä on todettu, niiden palvelun tarjoajien, joita kuluttajaturvallisuuslain 7 §:n mukainen vaatimus laatia turvallisuusasiakirja koskee, on laadittava turvallisuusasiakirja kuuden kuukauden kuluessa lain voimaantulosta eli 30 päivään kesäkuuta 2012 mennessä.

Tavanmukaisesti asetuksen täytäntöön panemiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin voitaisiin ryhtyä jo ennen asetuksen voimaantuloa. Tätä koskeva säännösehdotus on 3 §:n 2 momentissa.

Asetusehdotus on ollut tarkastettavana oikeusministeriön lainvalmisteluosaston tarkastusyksikössä.